

1. אין קורין פרשת ביכורים בהבאתם, לפי שצריך שהבצירה וגמר ההבאה תהינה באדם אחד — כן שיטת רשב"ם, אבל לר"ת (ועוד), אין משנה מי בצר אלא רק שהלקיחה מהבית וגמר ההבאה יהיו באדם אחד. (עוד כתבו התוס', בשם רבנו חיים כהן), שזה שמביא ואינו קורא, דוקא אם מלכחילה בצר על דעת לשלחם ע"י אחר, אבל בלא"ה — כיון שנראו לקריאה ונדחו — נדחו, וירקבו.
2. השליח אינו קורא, שאין יכול לומר 'אשר נתת לי' (משנה ביכורים א,ה). והבעלים — לרשב"ם קורא, ולתוס' (עפ"י הירוש') — אינו קורא.

דף פב

קלח. הקונה שני אילנות בתוך שדה חברו, או הקונה שלשה אילנות — מה דינו לענין הנידונים דלהלן:

- א. ענפים היוצאים מן הגזע או מן השרשים — למי הם.
- ב. קניית קרקע תחתיהם ביניהם ומחוצה להם.
- ג. זכות 'דרך' בתוך שדה חברו, כדי להגיע לאילנותיו.

א. הקונה שני אילנות (לחכמים), לא קנה קרקע, העולה מן הגזע — שלו, אלא שאם עלה סמוך לקרקע — צריך לקוצצו, שמה תעלה הקרקע שירטון וייראו כשלש, ויטען שקנה קרקע. העולה מן השרשים — של בעל הקרקע. ובדקל ודומיו, שאין דרכו להוציא מהגזע — כל העולה שייך למוכר.

הקונה שלשה אילנות — קנה קרקע, ולכך כל העולה בין מן הגזע בין מן השרשים — שייך לקונה. (ולמאי דסבר רב זביד, בכל מכירה סתמית של שני אילנות, כיון שלכשייבשו אין לו זכות ליטע עוד, הרי הוא מסיח דעתו מכל היוצא, ואף היוצא מן הגזע — של המוכר. — כן פירש רשב"ם. ור"ח פי' בע"א. ורב פפא דחה דבריו).

ב. הקונה שני אילנות — לדעת חכמים לא קנה קרקע, אלא כל צרכי שימוש בעץ הרי הם כמושאלים לו, ורשאי לדרוך סביבות האילנות וללקט פירותיו (והמוכר אינו רשאי לזרוע שם. ריטב"א, טור), וכן אם הגדילו הענפים ופשטו למרחק וצילם מזיק לבעל השדה — אינו חייב לשפותם, כי הכל משועבד לאילן. ואם יבש האילן — אינו נוטע אחר תחתיו.

הקונה שלשה אילנות — קנה את הקרקע שתחתיהם וביניהם. ואף הקרקע שמסביבות נופם — כמלא אורה וסלו, ובאותו שטח של 'אורה וסלו' — אף אחד מהם אינו רשאי לזרועו. (כן הסיק אביי, דלא כרב יוסף. ותניא כוותיה). ואם הגדילו הענפים מעבר לאותו שטח — חייב לקוץ, כדי שלא יזיק לבעל השדה שמסביב. (וזה אפילו לפי דעת רבי עקיבא ש'מוכר בעין יפה מוכר'. כן אמר רנב"י. ורבא סבר שלר"ע לא ישפה. ואם יש יכוח בין המוכר לקונה אם הגדילו — על הלוקח להוכיח. רמב"ן, ומובא בפוסקים רטו).

ג. הקונה שני אילנות — יש לו דרך, ששעבד לו כל צרכיו הנדרשים לאילן (כנ"ל). שלשה אילנות — לחכמים הסוברים 'מוכר בעין רעה' — אין לו דרך. ולר"ע (וכן הלכה) — יש לו דרך.

לדעת ר' מאיר — הקונה שני אילנות דינו כקונה שלשה לכל מילי. (וכל הסיפא דמתניתין 'העולה מן הקרקע...') הכל חוזר לדעת חכמים. רשב"א וריטב"א — 'זפשוט'.

דף פג

- קלט.** א. באלו אופנים הקונה ג' אילנות לא קנה קרקע, ובאלו אופנים — ספק?
ב. המוכר ג' אילנות (וקרקע שביניהם) — האם קנה נטיעות או עצים אחרים שביניהם?